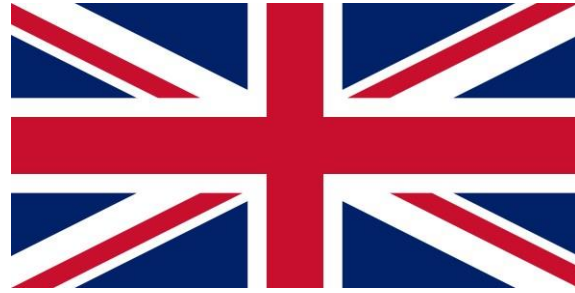

HAZIR GİYİM VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜ AÇISINDAN BİRLEŞİK KRALLIK

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
Ar-Ge Şubesi
Ekim 2021

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER.....	4
Başlıca Sosyal Göstergeler	4
Coğrafi Konum	4
Siyasi ve İdari Yapı	4
Nüfus ve İstihdam.....	6
Doğal Kaynaklar.....	7
2. GENEL EKONOMİK DURUM	8
Temel Ekonomik Göstergeler.....	8
Pazar Fırsatları ve Tüketim	9
Bölgesel Eğilimler	10
3. DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	10
Dış Ticaret	10
Başlıca İhracat Yapılan Ülkeler (1000\$)	11
Başlıca İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$)	11
Başlıca İthalat Yapılan Ülkeler (1000 \$).....	12
Başlıca İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)	12
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	14
Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü.....	14
5. TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	14
Genel Durum	14
Türkiye'nin Birleşik Krallık'a Başlıca İhraç Ettiği Ürünler (1000 \$).....	15
Türkiye'nin Birleşik Krallık'dan Başlıca İthal Ettiği Ürünler (1000 \$).....	17
Yatırım İlişkileri	18
6. BİRLEŞİK KRALLIK HAZIR GİYİM VE KONFEKSİYON PAZARI	19
Dış Ticaret	19
Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (1000 \$)	19
Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı Yaptığı Başlıca Ürünler (1000 \$)	19
Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İthalatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (1000 \$)	20
Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İthalatı Yaptığı Başlıca Ürünler (1000 \$)	20

7.	Pazarın Özellikleri.....	21
	Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları	21
	Dağıtım Kanalları	22
	Tüketici Tercihleri	23
	Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler	25
	Kamu İhaleleri	26
8.	Pazarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ve Diğer Bilgiler	26
	İş Kültürü.....	26
	Para Kullanımı.....	27
	Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması	27
	Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri	27
	Yerel Saat	28
	KAYNAKÇA	29

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı
Nüfus	67,42 milyon (2021, IMF tahmini)
Dil	İngilizce (resmi dil); ayrıca bölgesel olarak İrlandaca, Galce ve İskoçça'nın çeşitli lehçeleri ile Kernevek dili
Yüzölçümü	244.100 km ²
Başkent	Londra
Başlıca Şehirleri	Birmingham, Leeds, Glasgow, Sheffield
Yönetim Şekli	Meşruti Monarşi, Parlamenter Demokrasi
Devlet Başkanı	Kraliçe II. Elizabeth
Para Birimi	Pound (Sterling) (GBP)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: BM, NATO, AK, AGİT'in de aralarında bulunduğu birçok uluslararası kuruluşa üyedir. Avrupa Birliği üyeliğinden 31 Ocak 2020 tarihinde çıkmıştır.

Coğrafi Konum

Kıta Avrupa'sının kuzeybatısında yer alan Britanya Adaları 244.100 km² 'lik bir yüzölçümüne sahip bulunmaktadır. Bu adaların en büyüğü Büyük Britanya, ikinci en büyüğü ise Büyük Britanya adasının batısında bulunan ve üzerinde Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti'nin yer aldığı adadır.

Ana adanın kuzeyinde bulunan İskoçya'nın batısında Hebrides takımadada topluluğu yer alırken İskoçya'nın kuzeydoğusunda Orkney ve Shetland adaları sıralanmaktadır. Bütün bu adalar İngiltere'ye bağlıdır. Ancak, İngiltere ile Fransa arasında yer alan Channel Adaları ile İrlanda Denizindeki Isle of Man adası, uluslararası ilişkiler ve güvenlik bakımından Birleşik Krallık'a bağlı bulunmaktadır.

Birleşik Krallık'ın 244.100 kilometrekarelik yüzölçümünün 130.400 kilometrekarelik kısmı İngiltere'ye aitken, İskoçya 78.800, Galler 20.800 ve Kuzey İrlanda 14.100 kilometrekarelik alanı kapsamaktadır.

Başkenti Londra olan ülkenin diğer önemli şehirleri Birmingham, Leeds, Glasgow ve Sheffield'dır. Ülke topraklarının yaklaşık % 71'lik kısmı ekilmeye müsait alan ve çayırlardan, % 10'luk kısmı ormanlık alanlardan % 19'luk kısmı ise şehirlerden oluşmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Birleşik Krallık'ın yönetim sistemi anayasal monarşidir. Birleşik Krallık (Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı); İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda olmak

üzere dört kurucu ülkeden oluşan bir devlettir. Büyük Britanya (Great Britain) terimi sadece İngiltere, İskoçya ve Galler'i kapsamaktadır. Anayasa adı altında düzenlenmiş tek bir anayasa metni bulunmamaktadır. Bunun yerine ülke, anayasa gücündeki yazılı mevzuat, yıllar itibarıyla 4/25 T.C. Ticaret Bakanlığı, 2021 oluşan içtihatlarla, örf ve adet hukuku ile uluslararası sözleşme hükümlerine dayalı olarak yönetilmektedir. Anayasa niteliğindeki anılan mevzuat Meclis tarafından çıkarılan yeni kanunlar ve anlaşmalarla değiştirilebilmektedir.

Devlet Başkanı Kraliçe II.Elizabeth, siyaset üstü bir konuma sahiptir. Başbakanlık görevi 24 Temmuz 2019 tarihinde Theresa May'den Boris Johnson'a geçmiştir.

İngiltere Parlamentosu Avam Kamarası ve Lordlar Kamarası'ndan oluşmaktadır. Toplam 645 üyesi bulunan Avam Kamarası'nın üyeleri beş yılda bir yapılan seçimlerle belirlenmektedir.

İşçi Partisi çoğunluk hükümeti tarafından gerçekleştirilen reformlarla, soydan geçme asilzadelerin Lordlar Kamarasına katılma hakları sona erdirilmiş, vasiyet yoluyla devredilen Lordluk unvanı (hereditary peer) feshedilmiştir.

Diğer taraftan, Blair hükümeti tarafından hayata geçirilen ayrı bir reformla, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda'ya merkezden bir dizi yetki devri anlamı taşıyan değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 1997 yılında Galler ve İskoçya'da yapılan referandumla, Merkezi Hükümetin ekonomi ve para politikası, dış politika, savunma ve ulusal güvenlik dışında kalan, eğitimden sağlığa, adalet hizmetlerinden ulaşım ve tarım politikalarına kadar bir dizi yetki 6 Mayıs 1999 tarihinde İskoçya Parlamentosu ve Galler Assamblesine aktarılmıştır.

1998 yılında imzalanan "The Good Friday Agreement" adıyla bilinen anlaşmanın Kuzey İrlanda'da yapılan referandum sonucunda onaylanması ile yapılan seçimler sonucunda oluşturulan Kuzey İrlanda Assamblesi ise Aralık 1999 itibarı ile çalışmalarına başlamıştır.

Ülkede 2016 yılı Haziran ayında yapılan referandumla Avrupa Birliği üyeliğinden çıkış (Brexit) kararı alınmıştır. Ülkenin 47 yıllık AB üyeliğinden çıkışı 31 Ocak 2020 tarihinde resmi olarak gerçekleşmiştir. 31 Aralık 2020'de sona eren 11 aylık bir geçiş döneminin ardından, Brexit sonrası dönemde AB ve Birleşik Krallık arasında tesis edilecek yeni ticaret düzenine ilişkin yürütülen müzakerelerde 24 Aralık 2020 tarihinde anlaşmaya varılmıştır. AB-Birleşik Krallık Ticaret Anlaşması olarak anılan anlaşma, 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Böylece ülke resmi ve anlaşmalı olarak AB'den ayrılmıştır. Anlaşmaya göre Birleşik Krallık, iş ve seyahat konularında anlaşmazlık olmaması için Avrupa Birliği kurallarını takip etmeye

devam edecektir. Çoğu malın gümrük vergisiz ve kotasız ticareti garanti altına alınmış olup, iklim değişikliği, enerji, güvenlik ve ulaşım gibi konularda işbirliği devam edecektir.

Nüfus ve İstihdam

IMF verilerine göre nüfusun 2021 yılında 67,42 milyon olduğu tahmin edilmektedir. 2022 yılında nüfusun 67,73 milyona yükselmesi beklenmektedir.

BK Resmi İstatistik Kurumu (Office of National Statistics -ONS- <https://www.ons.gov.uk>) tarafından açıklanan 25 Haziran 2021 tarihli verilere göre ülkenin nüfusu 2020 yılı ortası itibarı ile 67,1 milyondur. 2020 yılı ortası itibarı ile nüfus artış hızı yıllık % 0,4'tir. Nüfus söz konusu dönem itibarıyla 284.400 kişi artmıştır. Bu artış hızı 2001'den bu yana görülen en düşük nüfus artış hızıdır. Ülkede yaş ortalaması 40,4'tür. Söz konusu dönemde ülkede 5/25 T.C. Ticaret Bakanlığı, 2021 ölümler önceki yıla kıyasla % 12,8 artmıştır. 2020 yılı ortası itibarı ile ölümler 669.000 olup, önceki yılın aynı dönemine göre 76.000 artış olmuştur. Ülkede, 1986 yılından bu yana görülen en yüksek ölüm sayısı görülmüştür. Bu artışta en önemli faktör, 55.000 Covid-19 kaynaklı ölüm olmuştur. Ülkede 2020 yılı ortası itibarı ile 700.700 doğum gerçekleşmiştir. Ölümler ve doğumlar arasındaki fark 31.000'dir.

Düşük doğum oranları ve artan yaşam beklentisine bağlı olarak ülke nüfusu giderek yaşlanmaktadır. 65 yaş üzeri nüfusun sayısı, nüfusun diğer kısmına göre daha hızlı artmaktadır. 2020 yılı ortası itibarı ile ülkede 65 yaş üzeri nüfus, nüfusun % 18,6'sını oluşturmaktadır. Nüfusun % 2,5'i ise 85 yaş ve üzeridir. İleri yaş nüfus, ülkenin kuzey ve doğusundaki kıyı bölgelerinde daha yoğunluktadır.

Özellikle son yıllarda İngiltere'deki nüfus artışının arkasında yatan önemli nedenlerden biri ülkeye yönelik göçlerdir. 1990'lara kadar nüfus artışı daha çok doğal nedenlerden (doğum, ölüm sayısı) kaynaklanırken, 1990'ların ortalarından itibaren nüfus artışı net göçmen sayısındaki artıştan etkilenmeye başlamıştır. Ülkeye uluslararası göç artarken, gerçekleşen doğumlar azalmaktadır. Ülkeye giren göçmen sayısı 2020 yılı ortasında 622.000'dir. Ülkeden giden göç ise 375.000'dir.

Nüfusun yaklaşık 56,6 milyonu (% 84,3'ü) İngiltere'de yaşamaktadır. Diğer bölgelerde nüfus şöyledir: İskoçya (5,5 milyon), Galler (3,17 milyon), Kuzey İrlanda (1,9 milyon).

Birleşik Krallık nüfusu büyük ölçüde kentlerde yoğunlaşmıştır. Nüfusun yaklaşık % 85'i kentlerde yaşamaktadır. Nüfusun en yoğun olarak bulunduğu bölge kilometrekareye düşen 5.700 kişi ile Londra ve çevresidir.

ONS-Uluslal İstatistik Ofisi (<https://www.ons.gov.uk/>) verilerine göre ÷lkede işsizlik 2020 yılı sonu itibarı ile % 5,1'dir. 2021 Mayıs-Temmuz döneminde işsizlik % 4,6'ya gerilemiştir.

Doğal Kaynaklar

Ilımlı bir deniz iklimine sahip olan Birleşik Krallık'ta, Kuzey İskoçya'nın dağlık alanları, Galler ve İngiltere'nin bazı kuzey bölgeleri dışında kalan tüm bölge toprakları, tarım ve hayvancılık için elverişlidir.

Bununla beraber, Doğu Anglia haricindeki arazilerin engebeli olması, büyük ölçekli geniş tarımsal üretime izin vermemektedir. Geçtiğimiz yüzyıllar içinde ÷lkede tarımsal üretim yaygınlaştıkça, yaprak döken ağaçlardan oluşan ormanlık araziler giderek azalmıştır.

Birleşik Krallık, zengin petrol, doğal gaz ve kömür kaynakları ile AB içinde en fazla enerji kaynağına sahip ÷lke konumundadır. Ancak üretim, 1990'lardan itibaren giderek azalmış olup, yerel talebi karşılayamamaktadır. Ülke giderek artan oranda ithalata bağımlı hale geldiği için yükselen küresel enerji fiyatları ekonomi için risk oluşturmaktadır. 1980'li yıllar boyunca enerji bakımından kendi kendine yeterli olan ÷lke günümüzde net enerji ithalatçısı haline gelmiştir. Ülkenin diğer mineral kaynakları ise son derece sınırlıdır.

6/25 T.C. Ticaret Bakanlığı, 2021 EIA verilerine göre 2021 yılında 3 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervine sahip İngiltere, 89 ÷lke arasında 31. sıradadır. 2019 yılında 1 milyon varil/gün'lük ham petrol üretimi ile 127 ÷lke arasında % 1 pay ile 19. sıradadır. 2020 yılında 6 trilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahip İngiltere, 97 ÷lke arasında 44. sıradadır. 2019 yılında 1 trilyon feet³'lük doğalgaz üretimi ile 95 ÷lke arasında % 1 pay ile 19. sıradadır.

Ülkede enerji ve temel kimyasalların üretimi için kullanılan doğal kaynaklar, kömür, petrol ve doğalgazdır. 18. yüzyıldan bu yana tam kapasitede üretim yapılmasına rağmen ÷lkede halen çok zengin kömür rezervleri bulunmaktadır.

Ülkede üretilen elektriğin üçte ikisi kömür ve doğal gazdan sağlanmaktadır. Bununla beraber, İngiltere'de yenilenebilir enerji kullanımı konusuna giderek artan bir önem verilmekte olup, hükümet, yenilenebilir kaynaklardan üretilen enerji oranını artırma yönünde politikalar geliştirmektedir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının artan enerji talebini karşılaması henüz mümkün görünmemekle birlikte kullanım oranı giderek artmaktadır. Özellikle rüzgâr enerjisi kapasitesi

hızla artmıştır. İngiltere dünya kıyı rüzgâr enerjisi kapasitesi açısından birinci sırada yer almaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2019	2020	2021*	2022*	2023*	2024*	2025*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	2.833	2.711	3.125	3.341	3.490	3.661	3.839
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	1,4	-9,9	5,3	5,1	2,	1,8	1,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	42.417	40.406	46.344	49.327	51.320	53.619	56.034
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,8	0,9	1,5	1,9	2,0	2,0	2,0
Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,1	-3,9	-3,9	-4,	-3,8	-3,6	-3,5
Devletin Genel Net Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	75,3	93,8	97,2	99,2	100,8	101,5	102,3
Toplam Yatırımların GSYİH'ya Oranı (%)	18,3	17,	17,4	18,1	18,1	18,	17,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	3,8	4,5	6,1	6,1	5,2	4,6	4,4
Nüfus (milyon)	66,8	67,09	67,42	67,73	68,01	68,27	68,51

Kaynak: IMF *;

Tahmin

Birleşik Krallık 2021 yılında 3,1 trilyon dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'sı ile dünyanın 5. büyük ekonomisidir. Ülke, 2021 yılında 46.344 dolarlık kişi başına düşen cari fiyatlarla milli gelir ile dünyada 23. sırada yer almaktadır. 2021 yılında sabit fiyatlara göre % 5,3 oranında artması beklenen GSYİH'nin, 2022 yılında % 5,1 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

2021 yılında % 1,5 olması beklenen tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2022 yılında % 1,9 olacağı tahmin edilmektedir.

Dünya Bankası verilerine göre 2019 yılı itibarıyla GSYİH'sı içinde tarım sektörünün payı % 1, sanayinin payı % 17 ve hizmetler sektörünün payı % 71'dir.

Ekonomik büyüme son yıllardaki dayanağını istihdam artışı, esnek tüketici talebi, finansal destekler ve ihracattaki artışlardan almıştır. 2018 yılı ortalarından bu yana dünya ticaretinde artan gerilim, Avrupa ve gelişen pazarlarda büyümenin azalması ve piyasaların daha değişken hale gelmesi ülkenin dış pazarlarında daralmaya neden olmuştur. Brexit'e ilişkin

belirsizliğin sürüncemede kalması da ekonomik yavaşlamaya katkı yapmıştır. Bu durum, ülke ekonomisinin dışa açıklığını ve AB içindeki arz zincirleri ile derin entegrasyonunu ortaya koymaktadır. Brexit, aynı zamanda yeni iç yatırımların geri çekilmesine de neden olmuştur.

Kamu borç stokunun GSYİH'ya oranı yüksektir. Hanehalkı borç stoku da yüksektir. Hanehalkı tasarrufu da geçmişten günümüze düşük düzeylerde seyretmektedir. Sterlin, Brexit referandumu sonrasında değer kaybetmiştir. Cari işlemler açığının hacmi de son yıllarda azalmasına rağmen büyüktür. Bunun başlıca sebebi büyük dış ticaret açığıdır.

8/25 T.C. Ticaret Bakanlığı, 2021 Covid-19 pandemisinin ülke ekonomisine derin etkileri olmuştur. Salgının ülkeyi etkilemesi ile birlikte ülke, son 11 yıldaki ilk ekonomik resesyona yaşamıştır. 2020 yılı Şubat ve Nisan ayları arasında GSYİH % 24 daralmıştır. Kısıtlamaların kaldırılması ile ekonomi yeniden canlanmıştır. 2020 yılı sonbaharında vaka sayılarında gözlenen artış beraberinde kısıtlamaların yeniden getirilmesi ekonomik faaliyetleri de olumsuz etkilemiş ve Kasım ayında ekonomi tekrar küçülmüştür. Sonuç olarak, 2020 yılında ekonomi % 10 küçülmüştür. Bu oran ülke ekonomisinde son 300 yılda görülen en büyük küçülmedir. Covid-19 pandemisi nedeniyle yaşanan ekonomik daralma ülkede pek çok kişinin işini kaybetmesine neden olmuştur. İş kayıplarının önlenmesi amacıyla hükümet destek programı başlatmıştır. Ancak alınan tüm önlemlere karşın 2020 yılı sonunda ONS-Ulusal İstatistik Ofisi'ne (<https://www.ons.gov.uk/>) göre işsizlik oranı % 5,1'e yükselmiştir. ONS verilerine göre işsizlik, 2020 yılı sonundan itibaren azalmaya başlamıştır. 2021 yılı Mayıs-Temmuz döneminde işsizlik % 4,6'ya gerilemiştir.

Ülke, insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 189 ülke arasında 13. sıradadır. Ekonomik serbestlik endeksine göre ise İngiltere, dünyada 178 ülke arasında 7. sıradadır. Küresel rekabetçilik açısından dünyadaki 141 ülke arasında 9. sıradadır. İş yapma kolaylığı açısından İngiltere, dünyada 190 ülke arasında 8. sıradadır.

Pazar Fırsatları ve Tüketim

Birleşik Krallık, zengin ve gelişmiş bir ülkenin sunduğu pazar fırsatlarını sunmaya gelecekte de devam edecektir. Ülkenin 3 trilyon dolarlık GSYİH'sı ve 46.000 dolarlık kişi başına düşen milli geliri önemli bir pazar büyüklüğü anlamına gelmektedir.

BK, gelişmiş bir tüketim pazarıdır. Demografik eğilimlerin önümüzdeki yıllarda harcama davranışları üzerinde önemli etkisi olacaktır. Ülke nüfusu diğer batı Avrupa ülkelerine kıyasla daha yavaş olsa da yaşlanmaktadır. Ülkenin sosyolojik eğilimlere bağlı olarak yaşanan nüfus profili sağlık hizmeti ve dinlence, boş zaman geçirme alanlarında talep yaratmaktadır.

Diğer pek çok gelişmiş tüketim pazarında olduğu gibi BK’da da perakende sektörü çevrimiçi alışverişin artması, teknolojik gelişmeler ve tüketicinin değişen talebi gibi nedenlerle evrim geçirmektedir. Bu eğilimler dağıtım kanallarını değiştirmeye devam edecektir. BK, kişi başına düşen çevrimiçi harcamalar bakımından dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir.

Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) verilerine göre, ülkede web siteleri, tabletler ve cep telefonları aracılığıyla yapılan satışların perakende satışlar içindeki payı, Covid-19 pandemisinin etkisi ile 2020 yılı Mayıs ayında % 30'a yükselmiştir. Ancak diğer yandan eticaretin büyümesi, önceki otuz yılın çoğunu yeni müşterilere ulaşmak ve satışları artırmak amacıyla yeni mağazalar açarak geçiren geleneksel perakendeciler için ciddi sıkıntılar yaratmaktadır. Covid-19 döneminde hemen hemen tüm sektörlerde çevrimiçi satışlar artmıştır. Gıda perakende kar marjlarındaki düşüşün indirimli süpermarketlerin genişlemesinden kaynaklandığı ancak gıda dışı ürünler için kar marjlarının düşmesinin en önemli sebebinin internet satışları olduğu belirtilmektedir. Diğer yandan Covid-19 nedeniyle kötüleşen perakende sektöründe kapanışların hızlanacağı, işgücü maliyetlerinin de artmasıyla 9/25 T.C. Ticaret Bakanlığı, 2021 çevrimiçi satışın perakendeciler için daha cazip hale geleceği hakkında yorumlar basında yer almıştır.

Bölgesel Eğilimler

Londra ve İngiltere’nin güneydoğu bölgesi GSYİH’nın % 30’undan fazlasını oluşturmakta olup, BK’nın geri kalanından daha zengindir. Büyük Londra olarak tanımlanan alan ise Avrupa’da refah düzeyi en yüksek olan alandır. Londra’da gelir dağılımı oldukça dengesizdir ve İngiltere’nin gelir düzeyi en düşük insanları da başkentte yaşamaktadır. Ülkedeki gelir düzeyi en düşük olan bölgeler ise Kuzey İrlanda, Galler ve İngiltere’nin kuzeybatısında yer almaktadır. Bu bölgelerde işsizlik oranı da oldukça yüksektir. Galler ve Kuzeybatı İngiltere’de kömür, çelik ve gemi inşa gibi ağır sanayi bulunmaktadır ve bu bölgeler söz konusu sektörlerde yaşanan gerileme nedeniyle olumsuz etkilenmiştir. Geri kalan bölgeler ve İskoçya’da ise hem gelir düzeyi yüksek hem de düşük gelire sahip kişiler bulunmaktadır. Diğer taraftan bu bölgelerde de gelir dağılımında bölgesel olarak çeşitli eşitsizlikler bulunmaktadır.

3. DIŞ TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Dış Ticaret

1000 \$	2017	2018	2019	2020	2019-2020 Değişim
İhracat	441.847.324	490.840.364	468.322.416	399.621.519	-15%

İthalat	640.907.689	671.694.258	692.494.170	631.221.475	-9%
Hacim	1.082.755.013	1.162.534.622	1.160.816.586	1.030.842.994	-11%
Denge	-199.060.365	-180.853.894	-224.171.754	-231.599.956	3%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracat Yapılan Ülkeler (1000\$)

Sıra	ÜLKE	2019	2020	Değişim	Pay
1.	Birleşik Devletler	73.528.705	57.722.359	-21%	14%
2.	Almanya	46.352.026	41.178.166	-11%	10%
3.	İrlanda	27.795.976	27.327.955	-2%	7%
4.	Hollanda	30.377.934	24.784.659	-18%	6%
5.	Fransa	31.361.516	23.521.784	-25%	6%
6.	İsviçre	15.618.473	19.935.736	28%	5%
7.	Çin	30.154.261	18.680.281	-38%	5%
8.	Belçika	16.477.741	13.497.415	-18%	3%
9.	İspanya	13.675.880	11.052.027	-19%	3%
10.	İtalya	12.720.936	10.933.713	-14%	3%
14.	Türkiye	6.415.542	6.363.773	-1%	2%
	TOPLAM	468.322.416	399.621.519	-15%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2019	2020	Değişim	Pay
'8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal, edilmiş diğer motorlu taşıtlar (87.02 pozisyonuna girenler hariç), (steysin vagonlar ve yarış arabaları dâhil)	38.583.888	26.573.200	-31%	7%
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dâhil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya, da pudra halinde)	23.322.231	21.428.998	-8%	5%
'8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	26.392.579	20.305.795	-23%	5%
'3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya karışık olmayan ürünlerden oluşan ilaçlar (30.02, 30.05 veya 30.06 pozisyonlarındaki eşya hariç) (deri üzerine zerk edilerek, kullanılmaya mahsus olanlar transdermal administration systems, dâhil) (dozlandırılmış veya perakende satılacak şekilde, ambalajlanmış)	18.038.874	18.361.784	2%	5%
'9999	Başka yerde belirtilmeyen ürünler	17.879.639	17.824.221	0%	4%

'2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (ham)	23.679.681	16.080.560	-32%	4%
'7110	Platin (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	6.857.187	11.609.071	69%	3%
'8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	15.985.193	10.585.223	-34%	3%
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, (hamyağlar hariç) ; esas unsur olarak, ağırlık itibariyle, % 70 veya daha fazla petrol yağları veya bitümenli minerallerden, elde edilen yağları içeren ve tarifenin başka yerinde, belirtilmeyen veya yer almayan müstahzarlar, atık yağlar	11.849.187	7.351.481	-38%	2%
'2208	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80'den az olan tağıyir (denatüre) , edilmemiş etil alkol; damıtım yoluyla elde edilen alkollü içkiler, likörler, ve diğer alkollü içecekler	7.878.884	6.235.394	-21%	2%
	TOPLAM	468.322.416	399.621.519	-15%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalat Yapılan Ülkeler (1000 \$)

SIRA	ÜLKE	2019	2020	Değişim	Pay
1.	Çin	65.529.528	75.408.746	15%	12%
2.	Almanya	85.679.090	73.252.079	-15%	12%
3.	Birleşik Devletler	67.079.307	58.207.496	-13%	9%
4.	Hollanda	53.927.751	45.534.619	-16%	7%
5.	Fransa	38.915.835	29.331.944	-25%	5%
6.	Belçika	32.224.014	28.432.532	-12%	5%
7.	Rusya	14.123.854	24.478.691	73%	4%
8.	İtalya	26.251.923	23.020.589	-12%	4%
9.	İspanya	21.209.778	18.261.847	-14%	3%
10.	İrlanda	17.619.408	17.047.657	-3%	3%
17.	Türkiye	12.121.336	11.438.254	-6%	2%
	TOPLAM	692.494.170	631.221.475	-9%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2019	2020	Değişim	Pay
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya , da pudra halinde)	70.774.754	88.251.083	25%	14%

'8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal , edilmiş diğer motorlu taşıtlar (87.02 pozisyonuna girenler hariç), (steysin vagonlar ve yarış arabaları dahil)	43.830.070	34.661.778	-21%	5%
'8517	Telefon cihazları (hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için, olan telefonlar dâhil); ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar (kablolu veya kablosuz ağlarda, (yerel veya geniş kapsamlı alan ağları gibi) iletişime mahsus cihazlar, dâhil),(84.43, 85.25, 85.27 veya 85.28 pozisyonunda yer alan alıcı veya, verici cihazlar hariç)	19.911.429	19.077.860	-4%	3%
'8471	Tarifenin başka bir yerinde belirtilmeyen veya yer almayan otomatik, bilgi işlem makinaları ve bunlara ait birimler; manyetik veya optik, okuyucular, verileri kayıt ortamına kod şekline dönüştürerek girmeye ait, makinalar ile bu verileri işleyen makinalar	14.729.829	16.123.654	9%	3%
'2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (ham)	24.535.365	15.608.774	-36%	2%
'3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya, karışık olmayan ürünlerden oluşan ilaçlar (30.02, 30.05 veya, 30.06 pozisyonlarındaki eşya hariç) (deri üzerine zerk edilerek , kullanılmaya mahsus olanlar transdermal administration systems, dahil) (dozlandırılmış veya perakende satılacak şekilde , ambalajlanmış)	14.712.936	14.772.234	0%	2%
'8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	20.700.781	13.873.953	-33%	2%
'9999	Başka yerde belirtilmeyen ürünler	12.974.896	13.365.392	3%	2%
'8708	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların aksam, , parça ve aksesuarı	15.836.785	11.416.664	-28%	2%

'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, (hamyağlar hariç) ; esas unsur olarak, ağırlık itibariyle, % 70 veya daha fazla petrol yağları veya bitümenli minerallerden, elde edilen yağları içeren ve tarifenin başka yerinde, belirtilmeyen veya yer almayan müstahzarlar, atık yağlar	19.797.231	9.856.952	-50%	2%
	TOPLAM	692.494.170	631.221.475	-9%	100%

Kaynak: ITC Trademap

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

UNCTAD verilerine göre 2019 yılı itibarı ile Birleşik Krallık’a doğrudan yabancı yatırım akışı 59,14 milyar dolar (2018’de 65,3 milyar dolar), ülkedeki yabancı yatırım stoku ise 2,08 trilyon dolardır. 2019 yılında doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 8. sıradadır.

Ülke, yabancı yatırımcılar açısından en liberal ortamlardan birine sahiptir. Sermaye kontrolleri 1979 yılında, diğer AB ülkelerinden en az 10 yıl önce, ortadan kaldırılmıştır. Hükümetler 80’lerden beri yabancı yatırımları ülkeye çekmeye çalışmaktadır.

Sermaye piyasalarının yapısı yabancı yatırımcıların yerel firmaları devralmalarına uygun şekilde oluşturulmuştur. Hükümetler de bu tip devralmalarda herhangi bir kısıtlamada bulunmamaktadır. İngiltere’nin yabancı sermayeye politik yaklaşımı “ekonomik faaliyetin milliyetinden çok yeri önemlidir” olarak değerlendirilmektedir. İngiltere’de yabancı sermaye önündeki engelleri iki alan belirlemektedir. Bunlardan biri rekabet politikası diğeri ise milli güvenlidir. Önümüzdeki dönemde İngiltere’nin yabancı sermayeye yaklaşımının yine liberal bir çizgide devam etmesi beklenmektedir.

5. TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Genel Durum

Geleneksel olarak ülkemizin çok önemli bir ticaret ortağı olan Birleşik Krallık, Türkiye’nin dış ticaretinde fazla verdiği ülkelere biridir.

Birleşik Krallık ülkemizin 2020 yılı ihracatında Almanya’dan sonra 2. büyük pazardır. Ülke, aynı dönemde ithalat gerçekleştirdiğimiz 11. önemli tedarikçi olmuştur. Türkiye-Birleşik Krallık dış ticaret hacmi 2020 yılında 16,8 milyar dolara ulaşmıştır. 2020 yılında Birleşik Krallık’a ihracatımız 11,2 milyar dolar tutarında olup, ülkenin toplam ihracatımızdaki payı %

6,6'dır. 2020 yılında ülkeden ithalatımız 5,6 milyar dolardır. Ülkenin toplam ithalatımızdaki payı ise % 2,5'tir. Ülke ile dış ticaretimizde 2020 yılında yaklaşık 5,6 milyar dolar tutarında fazla söz konusudur.

Birleşik Krallık, Bakanlığımız tarafından 2020-2021 dönemi için belirlenen “Hedef Ülkeler” arasında yer almaktadır. Bakanlığımız tarafından belirlenen “Hedef ve Öncelikli Ülkeler” ve bu ülkeler için ihracata yönelik devlet yardımlarında sağlanan ilave destekler hakkında bilgiye <https://ticaret.gov.tr/ihracat/pazara-giris/hedef-ve-oncelikli-ulkeler> linkinden ulaşılmaktadır. Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılması ve AB ile bir serbest ticaret anlaşması akdetmesi neticesinde 1 Ocak 2021 tarihi itibarı ile ülkemiz ile AB arasındaki Gümrük Birliği, BK ile ilişkilerimizde geçerliliğini yitirmiştir. Türkiye ve Birleşik Krallık arasında 29 Aralık 2020 tarihinde bir serbest ticaret anlaşması imzalanmıştır. 1 Ocak 2021 tarihinde işlerlik kazanan BK-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması, Gümrük Birliği ile getirilen kazanımları korumuş, sanayi ürünlerinde gümrük vergilerini sıfırlamıştır. Temel tarım ve işlenmiş tarım ürünlerinde AB ile mevcut tavizler ölçeklendirilerek yeni ticari ilişkimize yansıtılmıştır. Anlaşma ile ayrıca, aralarında çikolata, şekerleme, bisküvi, üzüm suları, gıda müstahzarları ile taze sebze ve meyvelerin de yer aldığı 90 civarında tarım ve işlenmiş tarım ürünüde, Birleşik Krallık'ın değişen vergi yapısı uyarınca, AB ile mevcut düzenlemenin ötesine geçecek şekilde vergi muafiyeti elde edilmiştir. Hizmet, yatırım, tarım ve işlenmiş tarım ürünlerinde yeni ticari ilişkiler geliştirilmesi konusunda mutabakat sağlanmıştır.

Türkiye'nin Birleşik Krallık'a Başlıca İhraç Ettiği Ürünler (1000 \$)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2018	2019	2020	2019-2020 Değişim	Pay
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya , da pudra halinde)	602.747	1.120.483	1.478.548	32%	13%
'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar:	1.144.154	766.209	875.890	14%	8%
'8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal , edilmiş diğer motorlu taşıtlar (87.02 pozisyonuna girenler hariç), (steysin vagonlar ve yarış arabaları dahil)	1.143.525	981.614	799.919	-19%	7%

'8544	İzole edilmiş (emaye kaplanmış veya anodize edilmiş olanlar dahil), teller, kablolar (koaksiyel kablolar dahil) ve diğer izole edilmiş, elektrik iletkenler (bağlantı parçaları ile teçhiz edilmiş olsun, olmasın); tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar, (bağlantı parçalarıyla veya elektrik iletkenleri ile teçhiz edilmiş, olsun olmasın)	547.250	514.214	524.920	2%	5%
'8528	Monitörler ve projektörler (televizyon alıcı cihazı ile mücehhez olmayan-, lar); televizyon alıcı cihazları (radyo yayınlarını alıcı cihazı veya ses , veya görüntü kayıt veya tekrar verme cihazıyla birlikte olsun olmasın	410.790	446.467	405.255	-9%	4%
'8708	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların aksam, , parça ve aksesuarı	284.946	367.316	318.133	-13%	3%
'6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim, eşyası (örme)	400.405	389.586	299.918	-23%	3%
'6110	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme)	279.305	255.461	282.850	11%	3%
'8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar, (elektrikli olsun olmasın); ısı pompaları (84.15 pozisyonundaki klima, cihazları hariç)	224.709	226.263	261.622	16%	2%
'6204	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı, ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (yüzme, kıyafetleri hariç)	368.098	361.512	253.931	-30%	2%

	TOPLAM	11.107.336	11.281.350	11.236.969	0%	100%
--	---------------	-------------------	-------------------	-------------------	-----------	-------------

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin Birleşik Krallık'dan Başlıca İthal Ettiği Ürünler (1000 \$)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2018	2019	2020	2019-2020 Değişim	Pay
'8408	Sıkıştırılmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve, yarı dizel)	1.040.792	987.393	946.265	-4%	17%
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya , da pudra halinde)	1.506.419	548.720	672.216	23%	12%
'7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları; demir, veya çelik döküntü ve hurdalarının yeniden ergitilmesi suretiyle , elde edilen külçeler	928.456	662.667	636.378	-4%	11%
'8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal , edilmiş diğer motorlu taşıtlar (87.02 pozisyonuna girenler hariç), (steysin vagonlar ve yarış arabaları dahil)	503.647	157.355	432.603	175%	8%
'8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu, motorlar (patlamalı motor)	248.289	262.795	194.938	-26%	3%
'8708	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların aksam, , parça ve aksesuarı	208.505	175.944	157.796	-10%	3%
'3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya, karışık olmayan ürünlerden oluşan ilaçlar (30.02, 30.05 veya, 30.06 pozisyonlarındaki eşya hariç) (deri üzerine zerk edilerek , kullanılmaya mahsus olanlar transdermal administration systems, dahil) (dozlandırılmış veya perakende satılacak şekilde , ambalajlanmış)	233.043	148.305	146.198	-1%	3%
'2208	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80'den az olan tağıyir (denatüre) , edilmemiş etil alkol; damıtım yoluyla elde edilen alkollü içkiler, likörler , ve diğer alkollü içecekler	39.447	78.874	78.681	0%	1%

'7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	64.595	1.443	61.980	4195%	1%
'4707	Geri kazanılmış kağıt veya karton döküntü, kırpıntı ve, hurdaları	8.850	35.483	51.730	46%	1%
	TOPLAM	7.446.107	5.638.293	5.582.391	-1%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Yatırım İlişkileri

TCMB verilerine göre Birleşik Krallık firmaları tarafından Türkiye'ye yapılan doğrudan yabancı yatırım stoku 2019 yılı itibarı ile 6,9 milyar dolardır.

Türkiye'ye yatırım yapan ve Türkiye'den mal tedarik eden önemli İngiliz firmaları bulunduğu gibi Birleşik Krallık'ta kendi dağıtım ve satış kanallarını, şubelerini açmış olan Türk firmaları da bulunmaktadır. TCMB verilerine göre Türk firmaları tarafından Birleşik Krallık'a gerçekleştirilen doğrudan yatırım stoku 2019 yılı itibarı ile 3,8 milyar dolardır.

Türkiye'deki İngiliz sermayesi altyapı, enerji, gıda ve turizm alanlarına yönelmektedir. Ayrıca, Türkiye üzerinden Rusya, Kafkasya ve Orta Asya Cumhuriyetlerine açılma ihtimali de, İngiliz yatırımcılar tarafından Türkiye'nin tercih edilmesinde önemli bir faktördür. Türkiye'de yatırım yapan önemli firmalar arasında Vodafone, HSBC, TESCO (piyasadan çekildi) ve Marks & Spencer bulunmaktadır.

Türk işadamlarının sermaye birikimi genel olarak İngiltere'nin kuzey bölgesinde yoğunlaşmıştır. Diğer taraftan, önde gelen Türk firmalarının İngiltere'de dağıtım ve satış odaklı temsilcilikleri ve Türk banka şubeleri bulunmaktadır. Esas Holding, Opet International Ltd, Pladis Foods Limited (Yıldız Holding), Beko PLC, Simit Sarayı UK Ltd, Vestel UK Ltd, İş Bankası, Ziraat Bankası, Dome Capital, Azumi Ltd. (Doğuş Grubu-lüks restorancılık), Genus Ltd. (Tekstil-konfeksiyon), Vitra (UK) Ltd., Metal Yapi (UK) Ltd (Alüminyum dış cephe firması), Barsan Global Logistics Ltd, Koroza UK Ltd (Ambalaj), Ant Yapı UK Ltd, Aster Tekstil (Tasarım ofisi ve War The Robe markalı mağaza), Gamateks, ATT Tekstil (Türkmen Holding) bunların önde gelenleridir. Çok sayıda Türk firması İngiltere'de ofis, mağaza veya şube açmaya devam etmektedir. Ayrıca her yıl çok sayıda Türk firması İngiltere'de düzenlenen fuarlara katılım sağlamaktadır.

6. BİRLEŞİK KRALLIK HAZIR GİYİM VE KONFEKSİYON PAZARI

Dış Ticaret

1000 \$	2017	2018	2019	2020	2019-2020 Değişim
İhracat	9.304.553	9.813.255	9.776.528	8.688.670	-11%
İthalat	27.118.400	27.997.678	28.005.885	30.506.558	9%
Hacim	36.422.953	37.810.933	37.782.413	39.195.228	4%
Denge	-17.813.847	-18.184.423	-18.229.357	-21.817.888	20%

Kaynak: ITC Trademap

International Trade Center (Trademap) verilerine göre 2020 yılı Birleşik Krallık hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı 8,7 milyar dolar, hazır giyim ve konfeksiyon ithalatı 30,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.¹

Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2019	2020	Değişim	Pay
1.	Almanya	1.989.322	1.715.717	-14%	20%
2.	İrlanda	1.364.295	1.276.323	-6%	15%
3.	Fransa	838.440	789.872	-6%	9%
4.	İtalya	551.172	491.955	-11%	6%
5.	Birleşik Devletler	553.619	421.567	-24%	5%
6.	Avustralya	259.438	401.989	55%	5%
7.	Hollanda	410.735	391.742	-5%	5%
8.	İspanya	411.998	327.408	-21%	4%
9.	İsrail	12.972	295.037	2174%	3%
10.	Polonya	270.074	237.859	-12%	3%
35.	Türkiye	42.879	34.123	-20%	0,4%
	TOPLAM	9.776.528	8.688.670	-11%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı Yaptığı Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2019	2020	Değişim	Pay
'6204	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı, ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (yüzme, kıyafetleri hariç)	1.679.817	1.421.780	-15%	16%

¹ 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59 ve 60 faslında kullanılan gtıp pozisyonları:

5001, 5002, 5003, 5004, 5005, 5006, 5007, 5101, 5102, 5103, 5104, 5105, 5106, 5107, 5108, 5109, 5110, 5111, 5112, 5113, 5201, 5202, 5203, 5204, 5205, 5206, 5207, 5208, 5209, 5210, 5211, 5212, 5301, 5302, 5303, 5304, 5305, 5306, 5307, 5308, 5309, 5310, 5311, 5401, 5402, 5403, 5404, 5405, 5406, 5407, 5408, 5501, 5502, 5503, 5504, 5505, 5506, 5507, 5508, 5509, 5510, 5511, 5512, 5513, 5514, 5515, 5516, 5601, 5602, 5603, 5604, 5605, 5606, 5607, 5608, 5609, 5801, 5802, 5803, 5804, 5805, 5806, 5807, 5808, 5809, 5810, 5811, 5901, 5902, 5903, 5904, 5905, 5906, 5907, 5908, 5909, 5910, 5911, 6001, 6002, 6003, 6004, 6005, 6006

'6110	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme)	972.602	977.390	0%	11%
'6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim, eşyası (örme)	818.193	757.929	-7%	9%
'6104	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı, ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (örme), (yüzme kıyafeti hariç)	652.674	590.002	-10%	7%
'6203	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa , pantolonlar ve şortlar (yüzme kıyafeti hariç)	650.581	524.215	-19%	6%
'6307	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)	225.058	464.784	107%	5%
'6309	Kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşya	522.646	320.392	-39%	4%
'6202	Kadın ve kız çocuklar için mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve, benzeri eşya (62.04 pozisyonundakiler hariç)	357.758	315.292	-12%	4%
'6201	Erkekler veya erkek çocuklar için paltolar, kabanlar, kolsuz , ceketler, pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar , ve benzeri eşya (62.03 pozisyonundakiler hariç)	310.944	281.864	-9%	3%
'6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	318.923	234.436	-26%	3%
	TOPLAM	9.776.530	8.688.670	-11%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İthalatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (1000 \$)

Sıra	ÜLKE	2019	2020	Değişim	Pay
1.	Çin	5.971.622	11.661.787	95%	38%
2.	Bangladeş	3.726.969	2.870.083	-23%	9%
3.	Türkiye	1.797.678	1.751.697	-3%	6%
4.	İtalya	1.881.963	1.606.694	-15%	5%
5.	Hollanda	1.492.503	1.590.478	7%	5%
6.	Almanya	1.411.018	1.252.433	-11%	4%
7.	Hindistan	1.704.460	1.199.024	-30%	4%
8.	Pakistan	1.249.996	1.173.492	-6%	4%
9.	Fransa	1.075.125	829.050	-23%	3%
10.	Kamboçya	977.232	748.591	-23%	2%
	TOPLAM	28.005.885	30.506.558	9%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Birleşik Krallık'ın Hazır Giyim ve Konfeksiyon İthalatı Yaptığı Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP	Ürün Grubu	2019	2020	Değişim	Pay
------	------------	------	------	---------	-----

'6307	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)	533.370	5.272.771	889%	17%
'6210	56.02, 56.03, 59.03, 59.06 veya 59.07 Pozisyonlarındaki, mensucattan hazır giyim eşyası	382.397	3.315.556	767%	11%
'6204	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı, ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (yüzme, kıyafetleri hariç)	3.929.553	2.807.263	-29%	9%
'6110	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme)	3.185.742	2.653.708	-17%	9%
'6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim, eşyası (örme)	2.691.431	2.281.413	-15%	7%
'6104	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı, ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (örme), (yüzme kıyafeti hariç)	1.823.314	1.612.652	-12%	5%
'6203	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa , pantolonlar ve şortlar (yüzme kıyafeti hariç)	2.102.926	1.495.157	-29%	5%
'6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	1.063.987	938.513	-12%	3%
'6202	Kadın ve kız çocuklar için mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve, benzeri eşya (62.04 pozisyonundakiler hariç)	970.435	772.206	-20%	3%
'6201	Erkekler veya erkek çocuklar için paltolar, kabanlar, kolsuz , ceketler, pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar , ve benzeri eşya (62.03 pozisyonundakiler hariç)	857.511	702.500	-18%	2%
	TOPLAM	28.005.886	30.506.556	9%	100%

Kaynak: ITC Trademap

7. Pazarın Özellikleri

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Birleşik Krallık'ta fikri ve sınai mülkiyet hakları ile ilgili konular “Copyright, Designs and Patents Act 1988” ve “Copyright and Related Rights Regulations 2003 (SI 2003/2498)”, “Patents Act 1977” ve “Trade Marks Act 1994 (Registered Trade Marks)” mevzuatı ile düzenlenmiştir. 2004 yılında çıkartılan Patent Yasası ile 2000 tarihli “Avrupa Patent Anlaşması (European Patent Convention)” arasında uyum sağlanmıştır.

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları konusunda yetkili kurum Intellectual Property Office'tir.²

Birleşik Krallık'ta patent başvurusu yapabilmek için buluşun yeni olması, yeni bir aşama içermesi, sınai ve ticari açıdan uygun olması gerekmektedir. Birleşik Krallık'ta geçerli bir patente sahip olabilmek için başvuru sahibinin bir patent tarifnamesi hazırlaması ve Birleşik Krallık Fikri Mülkiyet Kurumu'na (www.ipo.gov.uk) başvurması gerekmektedir. Patentin diğer Avrupa ülkelerinde de geçerli olması için Avrupa Patent Ofisine veya tüm dünyayı kapsamı için ise Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'na başvurulması gerekmektedir.

Birleşik Krallık'ta ticari markanın kaydedilebileceği 45 ticari aktivite sınıfı bulunmaktadır. Ticari markanın kaydının maliyeti yaklaşık 200 £ (ek olarak belirlenecek her bir ticari aktivite sınıfı için ayrıca 50 £ eklenmektedir.) düzeyindedir. Ücretlere ve başvuru/değişiklik formlarına ilişkin detaylı bilgiye <https://www.gov.uk/government/publications/trade-mark-forms-andfees/trade-mark-forms-and-fees> bağlantısından ulaşılabilmektedir. Ticari markanın onaylanması herhangi bir sorun olmadığı takdirde yaklaşık 2 ayı bulmaktadır. Ticari markalarla beraber kullanılan ® sembolü beraber kullanıldığı ticari markanın Patent Ofisi'ne kayıtlı olduğunu; ticari markanın yanında kullanılan A™ sembolü ise markanın kayıtlı olmadığını ancak bir marka olarak kullanıldığını göstermektedir. Birleşik Krallık'ta Patent Ofisi'ne kayıtlı olmayan bir ticari markayı kayıtlıymış gibi göstermek suç kabul edilmektedir. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için "Ticari Marka Avukatları Enstitüsü'ne (www.itma.org.uk) başvurulabilir.

1988 tarihli "The Copyright, Designs ve Patents Act – Telif Hakkı, Tasarım ve Patent Yasası" ile düzenlenen telif hakları için www.ipo.gov.uk/copy.htm adresinden ayrıntılı bilgiye ulaşabilirsiniz. 'Copyright' uygulaması yazılı eserler, müzik eserleri, artistik ve sanatsal eserler, bilgisayar programları ve veri tabanlarına ilişkin olarak, bu eserleri yaratanlara eserle ilgili hak sahipliği getirmektedir.

Dağıtım Kanalları

Birleşik Krallık'ta firmalarının tamamına kendilerinin sahip olduğu şubelerden, bağımsız ticaret firmalarına kadar her türlü dağıtım kanalı mevcuttur. Dağıtım kanalının seçimi satılacak olan ürünün özelliklerine göre değişmektedir. Diğer taraftan e-ticaret son yıllarda çok yaygınlaşmıştır ve e-ticaretin payı her geçen gün artmaktadır.

² <https://www.gov.uk/government/organisations/intellectual-property-office>

Distribütörlerin kullanımı acentelere göre daha yaygındır. Bazen firmalar farklı bölgelerde farklı distribütörler ile çalışmayı tercih edebilmektedir. Acente, distribütör ve ana firma arasındaki yasal ilişkiler çoğunlukla AB yasalarına benzer şekilde düzenlenmiştir.

Firmalarımızın dağıtım kanalını seçerken satış sonrası destek, müşterilerinin coğrafi konumları, kanal üzerinde istedikleri kontrol oranı, finansal ve tanıtım desteği gibi konuları göz önünde bulundurmaları faydalı olacaktır.

Birleşik Krallık'ta ürünün menşei, ağırlığı, boyutları, kimyasal bileşenleri ve tehlike içerdiği muhtemel durumlar hakkında bilginin perakende satışa sunulan ürünlerde yer alması gerekmektedir. Eğer ürün etiketlenemiyor ise o zaman söz konusu bilginin ambalaj ve/veya kullanma kılavuzu gibi basılı olarak bulundurulması gerekmektedir. İngiliz ölçü biriminin Avrupa'dan farklı olması nedeniyle giyim eşyalarındaki etiketlerde bu durumun göz önüne alınması faydalı olacaktır. Birleşik Krallık'ta ölçü sistemleri açısından çift etiketleme yoğun olarak kullanılmaktadır.

Birleşik Krallık için etiketleme ile ilgili kurallar zorunlu „Products Labelling Regulation”³ içerisinde düzenlenmiştir. Belirlenen standartlara uygun etiketleme hem tüketiciler tarafından olumlu karşılanmakta hem de pazarlama da bir araç olarak kullanılmaktadır.

Buna ek olarak ürünün çevre dostu olduğunu belirten “Eco-label” kullanımı gittikçe yaygınlaşmaktadır. Çevre dostu ürünlere yönelik talebin artması ve kişilerin çevre konusunda gittikçe daha dikkatli hale gelmesi söz konusu etiket kullanımını artırmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Ulusal İstatistik Ofisi tarafından yayınlanan son verilerine göre; 2020 yılı 4. Çeyrek (EkimAralık) döneminde tüketici harcamalarındaki yurtiçi büyüme % 9,2 azalmıştır. Bu büyümeye en büyük katkı % 2,1 oranında pozitif büyüyen rekreasyon ve kültür harcamalarından kaynaklanmaktadır. En büyük olumsuz katkı ise, %18,5 negatif katkıda bulunan restoran ve otellerden kaynaklanmaktadır. ⁴

En son 16.03.2021 tarihinde yayınlanan Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) verilerine göre; Birleşik Krallık'ta haftalık ortalama hane halkı harcaması, 2020 de biten mali yılda 587,90

³ <https://www.gov.uk/product-labelling-the-law>

⁴ <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/satelliteaccounts/bulletins/consumertrends/october2020>

Sterlin olarak kaydedilmiştir. Hane halkı harcamalarının dağılımı aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:⁵

- Ortalama olarak, en yüksek ondalık gelir diliminde yer alan ailelerin geliri, ortalama harcanabilir gelirleri en düşük ondalık dilimdekilere göre yaklaşık 11 kat daha yüksek olmasına rağmen, en düşük ondalık dilimdekilere göre sadece dört kat daha fazla harcama yapmıştır. Bu nedenle en yüksek ondalık gelir diliminde yer alan ailelerin tasarruf etme konusunda daha fazla imkanı olmuştur.

- Düşük gelire sahip haneler, yüksek gelirli olanlara göre orantılı olarak barınma, yiyecek ve ulaşım gibi temel ihtiyaçlara daha fazla harcama yapmış; buna göre haftalık harcamalarının % 54'ünü bu alanlarda harcarken, en yüksek ondalık gelir diliminde yer alanların aynı alanlardaki harcamaları % 42'dir.

- En yüksek ondalık gelir diliminde yer alan haneler, rekreasyon, kültür, restoranlar ve oteller gibi ihtiyari alanlara en düşük gelir dilimindekilere göre neredeyse beş kat daha fazla harcama yapmıştır.

- 30 yaşın altındaki kişilerin geçim sağladığı aileler, diğer yaş gruplarına göre oransal olarak barınma ve yiyecek için % 41 oranı ile daha fazla harcama yapmıştır ve düşük gelirliyle birlikte, işgücü piyasası şoklarından en çok etkilenen gruplar arasındadır.

Deloitte tarafından toplanan Küresel Tüketici Takipçisi (Deloitte's Global Consumer Tracker) verilerine göre İngiltere'de % 30'a yakın tüketicinin gıda alışverişlerini online yaptığı, aynı şekilde, mağazalar kapalıyken gıda dışı mağazalarda da online alışveriş kullanımının arttığı tespit edilmiş; bu büyümenin arkasındaki bir diğer faktörün tüketiciler için pandemi nedeniyle mağazada alışverişin güvenli olmadığına dair inancın bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca pandemi süresince alınan önlemler neticesinde evden çalışmanın ve eğitimin başlaması ile kalorili yiyeceklerin tüketimi artmış, bununla birlikte mobilya, bahçe ürünleri ve ev spor salonu ekipmanlarına yapılan harcamalarının arttığı gözlemlenmiştir.⁶

2020 yılı ekonomik verilerini tamamen etkilemiş olan Covid 19'un tüketici tercihleri üzerindeki etkileri ile ilgili olarak 19.000 kişi ve 27 ülke için Price Water House Coopers

⁵<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/personalandhouseholdfinances/expenditure/bulletins/familyspendingintheuk/april2019tomarch2020>

⁶<https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/consumer-business/articles/retail-trends.html>

tarafından yapılan “Global Consumer Insights Survey-2020” araştırması incelendiğinde; Birleşik Krallık tüketicilerinin tüketim alışkanlıklarında;

- Tüketici harcamalarının %43 azaldığı, kıyafet ve yiyecek hizmetleri ile ilgili harcamaların %60 ve sağlık ve güzellik harcamalarının %44 azaldığı,
- Katılanların %67’sinin video görüşme uygulamaları başta olmak üzere medya harcamalarının %59 artmış olduğu gözlemlenmiştir.

Ulusal İstatistik Ofisi (Office for National Statistics-ONS) verilerine göre, Birleşik Krallık’ta web siteleri, tabletler ve cep telefonları aracılığıyla yapılan satışların perakende satışlar içindeki payı, 2020 yılı Mayıs ayında yüzde 30’a yükselmiştir. Bu gelişme, ülkenin dünyanın en gelişmiş e-ticaret pazarlarından biri haline gelmesine yardımcı olmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

McKinsey's Sales & Marketing Practice tarafından hazırlanan Haziran 2020 tarihli “Perakendenin Yeniden Başlaması-Teknoloji perakendenin geleceğini nasıl şekillendirecek” (Rebooting Retail-How Technology Will Shape the Future of Retail) adlı yakın tarihli raporda, Birleşik Krallık’ın online alışverişte diğer Batılı ülkelerden daha ileride olduğunu ve tüketicilerin %20’sinin tamamen ya da çoğunlukla online alışveriş yaptıklarını göstermektedir. Perakende marjlarının 2013’ten bu yana; rekabet, çok kanallı operasyon maliyetleri, azalan alan maliyeti ve işgücü maliyetlerinin artması gibi sebeplerle neredeyse %2 oranında düştüğünü, bu nedenle teknolojinin İngiliz perakendeciler için satış yapmak ve kârlı kalmak için stratejik bir zorunluluk olduğunu ortaya koymuştur. (Rapor, Covid 19 krizinden önceki veriler esas alınarak hazırlanmıştır.) Söz konusu raporda başarılı perakende firmaları için otomasyonun stratejik bir zorunluluk olduğu ve ayrıca yarının başarılı perakendecilerinin bir yol haritası oluşturmaları gerektiği de açıklanmıştır.

Bundan başka “gov.uk” resmi web sayfasında girişimcilerin işletmelerini büyütmek ve satışlarını artırmaları konusunda genel bilgiler içeren bir rehber yer almaktadır. Söz konusu resmi rehberde; eski müşterileri geri kazanma, satış kayıtlarının doğru tutulması, satışların, nakit akışının, karlılığın ve fiyatların gözden geçirilmesi gibi işletmelerin satışlarının artırılmasına yardımcı olacak önerilere yer verilmiştir.⁷

⁷ <https://www.gov.uk/growing-your-business/increase-sales-to-existing-customers>

Kamu İhaleleri

İngiliz hükümeti tarafından 2020 yılı Bütçe’inde; parlamento süresinin sonunda, kamu sektörü net yatırımının son 40 yılda ortalama olarak üç katına çıkacağı, Birleşik Krallık genelinde 2024-25 yılına kadar karayolları, demiryolları, iletişim, okullar, hastaneler ve elektrik şebekeleri için toplamda 640 milyar Sterlin brüt sermaye yatırımı sağlanacağı açıklanmıştır. Hükümet tarafından 2020 yılı bütçesinde duyurulan “Ulusal Altyapı Stratejisi National Infrastructure Strategy”⁸ 25.11.2020 tarihinde yayınlanmıştır. Planda öne çıkan başlıklar, ekonomik büyümeyi ve üretimi desteklemek; 2050 yılına kadar net sıfır emisyon hedefini gerçekleştirmek, özel yatırımları desteklemek ve alt yapı projelerinin geliştirilerek tüm ülkeye ulaştırılmasının sağlanmasıdır.

Ülkede altyapı yatırımlarının yatırım ve finansmanını sağlamak için, kamu ve özel sektör yatırımlarının her ikisinin de bulunduğu karma bir model kullanılmaktadır. Buna karayolları ve demiryolu altyapısı ile okullar ve hastaneler gibi sosyal altyapı yatırımları da dahildir. Bütçe 2018’de hükümet artık mevcut Özel Finans Girişimi (PFI) modeli olan Özel Finans 2’yi (PF2) kullanmayacağını açıklamış, ancak özel yatırımları başka yollarla desteklemeye devam edeceklerini açıklamıştır. PFI projeleri, kamu sektörü tarafından belirlenen niteliklere uygun olarak, projenin ömrü boyunca özel sektör tarafından tasarlanması, inşası, finansmanı ve işletilmesi (design, build or refurbish, finance and operate - DBFO) şeklinde kurulmakta ve projenin sona erdiği tarihte, esas kontratın maddelerine uygun olacak şekilde mülkiyet/sahiplik, kamu sektörüne veya özel sektöre geçmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca açılan 10000 Sterlin ve üzerindeki ihalelere <https://www.contractsfinder.service.gov.uk/Search/Results> bağlantısından arama yaparak ulaşılması mümkündür. Ayrıca kamu alımlarında yetkili kurum olan Crown Commercial Service’in gelecek satın alım ilanları <https://www.crowncommercial.gov.uk/agreements/upcoming> bağlantısında yer almaktadır.

8. Pazarda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ve Diğer Bilgiler

İş Kültürü

Birleşik Krallık iş kültüründe zamanlama ve planlamaya çok önem verilmektedir. Randevular uzun zaman öncesinde belirlenmekte, son dakika toplantı talepleri ya da habersiz ziyaretler hoş karşılanmamaktadır.

⁸ <https://www.gov.uk/government/publications/national-infrastructure-strategy>

Bu çerçevede, katılımcıların toplantılara tam zamanında ve hazırlıklı olarak gelmesi ayrıca birden fazla katılımcı olması durumunda tüm katılımcıların bilgilendirilmesi beklenmektedir. Toplantıya katılamayacak ya da geç katılacak kişilerin, bu durumlarını önceden bildirmeleri gerekmektedir.

İş dünyasında ırk, cinsiyet ve yaş ayrımcılığı yapılmamasına çok önem verilmekte olup, iş başvurularında yaş, cinsiyet ve fotoğraf yer almamaktadır.

Para Kullanımı

Nakit kullanımı son 10 yılda hızla azalırken banka kartı ile ödeme artmış olup en fazla ödeme işlemi banka kartı ile yapılmaktadır. Banka kartı ödemelerini sırasıyla nakit ödeme, ödeme talimatı, banka ödemeleri ve kredi kartları takip etmektedir. Temassız kart ödemeleri önemli oranda artış göstermektedir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Birleşik Krallık'a seyahatte Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ülkeye giriş yapabilmeleri için önceden vize almaları gerekmektedir. Vize türü seyahat amacına göre değişmektedir.

Tüm vize türlerine ilişkin bilgiye Birleşik Krallık İçişleri Bakanlığı'nın internet sitesindeki <https://www.gov.uk/government/organisations/uk-visas-and-immigration> bağlantısından bilgi edinilebilir.

Birleşik Krallık İstanbul Konsolosluluğu'nun iletişim bilgileri için <https://www.gov.uk/world/organisations/british-consulate-general-istanbul> sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Ayrıca şirket kurmak için Birleşik Krallık'a gelecek kişilerin yatırımcı vizesi almaları gerekmektedir.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Birleşik Krallık'ta resmi tatil günleri İskoçya, Kuzey İrlanda, İngiltere ve Galler için farklılık göstermektedir. İngiltere ve Galler için yılda 8 gün olan resmi tatiller 2021 ve 2022 yılı için aşağıda listelenmektedir. Tatil günleri yıldan yıla değişmektedir. Detaylı bilgi için <https://www.gov.uk/bank-holidays#england-and-wales> ziyaret edebilirsiniz.

2021

31 Mayıs	Pazartesi	Bahar resmi tatili
----------	-----------	--------------------

30 Ağustos	Pazartesi	Yaz resmi tatili
27 Aralık	Pazartesi	Noel
28 Aralık	Salı	Noel ertesi (boxing day)

2022

3 Ocak	Pazartesi	Yeni yıl
15 Nisan	Friday	Good Friday
18 Nisan	Pazartesi	Paskalya tatili
2 Mayıs	Pazartesi	Erken Mayıs tatili
2 Haziran	Thursday	Bahar resmi tatili
3 Haziran	Friday	Platinum Jubilee resmi tatili
29 Ağustos	Pazartesi	Yaz resmi tatili
26 Aralık	Pazartesi	Noel
27 December	Tuesday	Noel ertesi (boxing day)

Genel olarak mesai günleri Pazartesi-Cuma arası olmak üzere beş gündür. Çalışma saatleri ise, 09.00-17.00 ise de birçok firma ve kurum çalışma saatlerini esnekletirebilmektedir.

Yerel Saat

Birleşik Krallık, kış döneminde GMT (Greenwich Mean Time) saat diliminde yer almaktadır. Yaz saati ve kış saati uygulamaları arasında bir saatlik fark vardır. Yaz saati her yıl mart ayının son pazar günü başlar. Saatler 2:00'dan 3:00'a ayarlanır. Kış saati her yıl ekim ayının son pazar günü başlar. Saatler 3:00'dan 2:00'a ayarlanır.

KAYNAKÇA

1. ITC TRADEMAP: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
2. T.C. TİCARET BAKANLIĞI
3. TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

YASAL UYARI: Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.